

**КОТАРАКЪТ НА БАБА ЯГА
СТАРИННА РУСКА
ПРИКАЗКА, ПРЕРАЗКАЗАНА
ОТ МАРИ-КЛОД МОНШО**

Превод от френски: Миглена Милушева, 1989

chitanka.info

Не знам в кой край на не знам коя страна, а ако съм знаел, вече съм забравил, живеел един старец. Жена му умряла и той останал сам с малката си дъщеричка.

— Момиченце сираченце! — мислел си старецът. — Мъка голяма!

И се оженил повторно. Смятал, че е за добро. Защо пък не? Чувал съм много подобни случаи.

Уви! Изборът на бедния човечец се оказал съвсем несполучлив! С две думи — оженил се за родната сестра на Баба Яга! Ама че жена си е намерил, ще си помислите вие. Само че той как можел да се досети за това, след като младоженката ревниво пазела в тайна родственицата си!

Вкъщи всичко тръгнало от зле към по-зле, защото мащехата ненавиждала детето. Момиченцето било много хубаво, винаги добре сресано, с лице като розов цвят. Било кротко, разумно, помагало сърцато в домашната работа, както го била научила неговата родна майка.

Въпреки всичко новата жена на баща му го измъчвала. Дори започнала да го бие. Настъпил истински ад, казвам ви. Е, то друго не можело и да се очаква от сестрата на Баба Яга! Ужас! Ала почакайте, това не било всичко! Един ден злата жена забелязала, че момиченцето разцъфва, красиво като руската пролет, която след дългите снежни месеци изведнъж се разкрива в цялата си прелест. Пролет-непролет, ала присъствието на такова голямо момиче в къщата е една уста за хранене в повече и злата жена решила да се отърве от нея.

Точно тогава старецът бил заминал за града. Кой град беше?... Не мога да си спомня... Така или иначе, щял да се върне чак привечер.

— Растеш като плевелите! — хокала мащехата момичето. — Всички рокли ти окъсяха! Ето ти парче плат, останало от пердето, направи си пола, но нямам нито игла, нито конец. Иди при сестра ми и я помоли да ти даде. Лесно ще разпознаеш нейната къща в гората, защото е кацнала върху кокоши крака. Хайде, дим да те няма!

Кокоши крака? Та нали цял свят знае, че горската къща на кокоши крака е на Баба Яга! Момиченцето не искало да издаде страха си пред мащехата, ала изтичало задъхано при своята родна леля, сестрата на майка му, която живеела в края на селото и познавала чародейните билки.

— Здравей, гълъбче! — посрещнала го лелята. — Напоследък не идваш много често да ме видиш!

Момиченцето започнало да плаче.

— Животът къщи много се промени, леличко! Не стига всичко останало, ами сега пък трябва да отида при Баба Яга за игла и конец, та да си ушия пола.

— Аа, такава ли била работата — поклатила глава лелята, — аз май нещо се досещах. Нищо, не се отчайвай. Ще ти кажа какво да направиш: щом брезата пред къщата на Баба Яга те шибне през очите, завържи панделката от плитката си върху клоните ѝ. Проскърца ли вратата, смажи пантите с маслото от шишенцето, което слагам в джоба ти. Ето ти и къшей хляб, той е за кучетата, ако се хвърлят да те хапят. А това парче месо е най-важното — гледай да не забравиш да го дадеш на котарака, преди да се е изплюл и да те е одраскал. Запомни ли всичко добре? Хайде сега тръгвай и наслука!

Лелята целунала момиченцето и то тръгнало на път. Вървяло, вървяло, най-сетне стигнало до мястото, където се намирала тази къща.

Страшната Баба Яга седяла на хладина пред портата. Видяла, че девойчето влиза в двора и очите ѝ светнали от радост, ала зачакала, без да се помръдне. Момичето се приближило до къщата, която се разхождала, поклащайки се от единия кокоши крак на другия. Вдигнало поглед към вещицата.

— Добър ден, лельо! — рекло с треперещ гласец.

— Добър ден, гургуличке!

— Майка ме изпраца за конец и игла, за да си ушия пола.

— Добре, добре — казала Баба Яга. — Влез вътре, а аз ей сегичка ще ги потърся, хубавице. Докато ме чакаш, седни пред чекръка и преди.

Надигнала се и се отдалечила върху костеливите си крака.

Бедното момиче било ни живо, ни умряло. Все пак се претрашило, влязло в къщата, седнало пред чекръка и започнало да оправя влакното с треперещи ръце. Тогава чуло Баба Яга да нарежда на прислужницата си:

— Бързо стопли вода, за да изкълпеш моята племенница в голямото корито. Ала внимавай, изтъркай я добре, защото искам да я изхрускам на закуска!

Момиченцето се разтреперило като лист! Розовото му личице станало бяло като платно. Щом прислужницата минала покрай него, то я хванало за края на престилката.

— Моля ти се, не разпалвай много дърва! — рекло. — Разлей вода върху огъня, малко, колкото да го угаси! Ще го сториш ли, кажи? Донеси водата в сито! Вземи, подарявам ти моята бродирана кърпа!

— Предеш ли, предеш ли, мое малко съкровище? — извикала през прозореца Баба Яга.

— Преда, преда, мила леличко! — отговорило в същия тон и момичето.

Успокоена, вещицата се отдалечила, сигурна, че детето за нищо не се досеща.

Тогаво момиченцето се обърнало към котарака, който се правел, че дреме в дъното на стаята, ала хвърлял от време на време между присвитите си очи нефритенозеленикави погледи.

— Котаране — рекло момиченцето, — обичаш ли месце? Виж какво съм ти донесла.

Котаракът се надигнал бавно, въпреки че бил много гладен, защото Баба Яга никак не го глезела, изял внимателно месото като един добре възпитан представител на котешката раса, после седнал, церемониално навил опашка около себе си и започнал да облизва муцунката си.

Момиченцето протегнало ръце към него:

— Котаране, скъпи котаране, кажи ми как да избягам оттук? Чу ли какво каза Баба Яга на прислужницата си?

Котаракът се протегнал, после се приближил до момиченцето. В очите му се четяла мъдрост. Котките знаят много неща, а той още повече — не случайно бил котаракът на Баба Яга! Правичката да си кажем, зад скромната му външност също се криел магьосник. Ала кой да се досети за това? Старицата нищо не подозирала, това поне е сигурно. Пред зоркия ѝ поглед той водел безшумно съществуване — дебнел мишките или спял край огнището, с глава, положена върху белите си лапички. Само че бил научил всичките ѝ магически рецепти, заклинания, проклетия и начините за развалянето им. О, той в никакъв случай не бил случаен котарак!

— Да, момиченце, чух какво каза Баба Яга. На теб мога да се доверя: всичко разбирам и всичко знам. Ще ти помогна, защото си

добро дете. Вземи този гребен и тази кърпа и бягай.

— Само че Баба Яга ще чуе, че чекръкът е спрял да работи и ще ме подгони.

— Чекръкът няма да спре, защото аз ще те заместя.

— Ама ти си знаел и да предеш? — ококорило се момиченцето.

— Да не говорим сега за това. Важното е, че ще бъдеш вече далеч, когато старата тръгне да те гони. По-лошото е, че краката ти са малки, а тя се движи като хала, така че преднината ти няма да трае дълго. Тя ще те хване...

— Горко ми!

— За да ѝ попречиш, спирай сегиз-тогиз и долепай ухо до земята. Щом чуеш, че те настига, хвърли кърпата. Не забравяй: първо кърпата! Тя ще се превърне в река. Ако Баба Яга успее да премине реката, а това може и да се случи, долепай пак ухо до земята, и щом те наближи съвсем, хвърли гребена. Ала не избързвай, това е много важно! Тукати ще изникне гъста гора, непроходима дори за 33 вещици. Ето така ще се спасиш.

— Котаране, как да ти се отблагодаря?

— Моля, моля, няма какво повече да говорим за това — рекъл котаракът.

Тогава детето го целунало по бялата звездичка върху черното челце и той примижал от щастие, защото това била първата целувка в живота му. А когато отново отворил очи, то вече било побягнало с гребена и кърпата.

Кучетата начаса се нахвърлили със свиреп лай върху момиченцето, ала то им хвърлило хляба и те го оставили да мине.

Вратата започнала да скърца и се опитала да се хлопне под носа му, но то извадило шишенцето от джоба си, изляло маслото върху пантите, те се завъртели безшумно и освободили пътя.

Брезата извила клоните си, като от силен повеи на вятъра, за да удари момичето през лицето и да го ослепи, но то разплело белоснежната панделка от златистата си плитка, вързало клоните с красив възел и дървото доволно помахало със сребристите си листенца.

Най-после, след дълго тичане, момиченцето стигнало до гората и скоро сред големите дървета се мяркало само светлото петънце на косите му и нищо повече.

А в това време котаракът се настанил зад чекръка. Започнал да обърква и раздърпва вълната, ровел вътре с лапи, ала чекръкът все пак проработил! Това се искало!

— Предеш ли, предеш ли, хубавице? Предеш ли, мое малко съкровище?

— Да, да, мила леличко, преда, как да не преда! — отговорил котаракът, който се бил оплел сред вълна и чилета като муха в паяжина.

— Стори ли ми се или това беше гласът на моя котарак? — сепнала се Баба Яга и влетяла в къщата. — „Мила леличко! Мила леличко!“ Ще го науча аз него!

Сграбчила котарака, но и тя се заплела в купчината вълна, от което се ядосала още повече.

— Нали трябваше да избодеш очите на момичето! Лошо животно! Заради тебе ми избяга толкова вкусно ядене!

— Служих ти вярно дълги години — отговорил котаракът от прозореца, където се бил покатерил, доволен, че не трябва повече да върти чекръка. — Ала ти нито веднъж не ми даде да посмуча дори една рибена кост. А пък момиченцето ми даде месце!

Тогава Баба Яга се нахвърлила върху кучетата, скарала се на вратата, скастрила брезата. Кряскала, викала, докато съвсем прегракнала!

Щом спряла, за да си поеме дъх, кучетата ѝ рекли:

— Служихме ти вярно дълги години, а ти не ни подхвърли дори някой стар кокал или коричка мухлясъл хляб. А пък момиченцето ни даде пресен комат!

Вратата каза:

— Служих ти вярно дълги години, а ти нито веднъж не се сети да сипеш поне една капчица масло върху пантите!

Брезата каза:

— Служих ти вярно дълги години, а ти нито веднъж не се сети да ме закичиш с чепка вълна! А пък момиченцето ми върза хубава бяла панделка!

Най-накрая и прислужницата излязла на прага и каза:

— И аз ти служих вярно дълги години, ала ти нито веднъж не се сети да ми дадеш дори един парцал за труда ми! А погледни какъв красив шал ми подари момиченцето!

Баба Яга с костеливите крака скочила в своята талига, която управлявала с един копан, а отзад замитала с метлата, за да заличава следите си. Това превозно средство било нейно изобретение и развивало страхотна скорост. Литнала по дирите на момиченцето. Парцаливата ѝ рокля се развявала зад гърба ѝ, а между железните ѝ зъби с дрезгаво дрънчене изскачали ужасни заплахи.

В това време момиченцето тичало ли, тичало. От време на време спирало и притискало ръце до гърдите си, а сърчицето му тупкало-тупкало, още малко и щяло да изскочи. Лягало, опирало ухо до земята...

— Олеле! Чувам я, приближава се!

Хвърлило кърпата и пак побягнало... Кърпата се раздиплила, почнала да расте, нагънала се като змия и ето че обширната огледална повърхност на една голяма река кротко залъкатушила през полето. Баба Яга, която се носела със скоростта на мълния, насмалко да забие нос във водата! Колкото и да се ядосвала, принудила се да завие обратно. Вкъщи мигновено събрала всичките си животни и ги завела на брега на реката.

— Хайде! Не ме интересува дали сте жадни или не! Трябва да изпиете всичката тази вода! — наредила им тя.

И воловете я изпили, ала това отнело доста време. Цяла река не може да се пресуши с едно близване, нали? Освен това воловете са спокойни, да не кажем мудни, по природа... Баба Яга отчаяно подскачала от крак на крак. Най-сетне реката се оттекла във волските търбуси, с изключение на една-две локвички. Баба Яга се втурнала със светкавична бързина напред, като не забравяла обаче да замита следите си. Момиченцето, което сегиз-тогиз опирало ухо до земята, я чуло, че пристига, разплакало се от страх, ала продължило да тича с всички сили. Най-накрая не издържало, препънало се в коренищата и паднало. Щом видяло, че облакът от прах се приближава, то хвърлило и гребена.

Тозчас изникнала една непроходима гора. Всеки зъб от вълшебния гребен се източвал към небето, обраствал с хиляди листати клони, които се привеждали към земята, вкоренявали се и на свой ред възнасяли нагоре мощните си стволоче и кръстосвали клонците си като гигантски преплетени пръсти... Пред тези непроходими дебри, въпреки усилията, гнева и хитрините си Баба Яга трябвало да отстъпи.

Дори мишка не можела да се провре вътре! Клоните били толкова кичести, храстите толкова гъсти, а бодлите толкова остри, че Баба Яга жива била одрана!

Върнала се в къщата си върху кокоши крака и този ден останала гладна.

През това време старецът си дошъл от града, защото слънцето вече залязвало, и попитал къде е момиченцето.

— Отиде при леля си — рекла мащехата, без да уточнява при коя от двете.

— А, добре тогава — казал бащата и натъпкал лулата си.

В този миг детето бутнало вратата и влязло. Било толкова пребледняло, задъхано и изтощено, че всеки би го ожалил.

— Е, гълъбчето ми, кажи какво прави днес? — попитал бащата.

— Ох, татенце, майка ме изпрати при леля да търся игла и конец, за да си ушия пола, ала леля е самата Баба Яга и искаше да ме изяде!

— Добре ли чух? — извикал старецът и от изненада изтървал лулата си. — И как успя да избягаш, бедна моя рожбице?

— С помощта на котарака!

Като издумало това, момиченцето се хвърлило на врата му, сгушило се и през сълзи му разказало всичко от игла до конец.

Старецът така се разгневил, че изгонил жена си от къщата. После си заживели двамата с щерката доволни и щастливи.

Та така: за вас — приказката, за мен — гърненцето със сметана.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.